

MAGYAR HELIKON.

KÖNYVKINCSEINK HASONMÁS-SOROZATA

A MAGYAR HELIKON sorozat a magyar könyv történetének egyedülálló, kivételes igényű vállalkozása. Az Országos Széchényi Könyvtár, az Alföldi Nyomda Rt. és Hapák József műtárgyfotós a nemzet könyvkincseiből válogatva hasonmás könyvsorozat kiadását indítja el. A sorozat tagjai olyan régi nyomtatványok és díszkódexek, melyek többségükben egyetlen példányban léteznek a nemzeti könyvtárban, és még soha nem kerültek nyomtatott kiadásra.

A kiadók azért indítják útjára a sorozatot, mert úgy tartják: a magyar írásos hagyomány érzéki fennmaradása fontos kérdés. A hasonmásban napvilágra kerülő műrecek teljes fizikai valójukban eddig csak egy szűk kutatói kör számára voltak elérhetőek. Ha szövegük szélesebb körben ismert volt is, ábrázolásaik, díszítéseik csak rövid időre, kiállítások alkalmával tárultak fel a nagyközönség előtt. Ma már azonban nem csak azt kell tudni, hogy mit írtak eleink, de látni kell az írásképet, az írás és képek szerepét, s e kettő közötti viszonyrendszert. Így válik pótolhatatlan élménnyé a hasonmás kiadások kézbevétele. Csak így értjük meg, hogy miként gondolkodtak/ábrázoltak, hozzánk hasonlóan vagy tőlünk eltérően több száz évvel ezelőtt, így kerül teljes nyilvánosságra a magyar írásos hagyomány.

Egy hasonmás kiadás elkészítése a nyomdai feladatok egyik legnehezebbike. Az Alföldi Nyomda Rt. Hapák József műtárgyfotói alapján az eredeti kódexek színvilágát, aranyozását, a pergamenlapok egyedi különlegességét a ma létező legmagasabb nyomdai színvonalon, a lehető legtökéletesebben adja vissza. A Magyar Helikon sorozat azonban nemcsak magát a műtárgyként kezelhető könyvkincset adja közre hasonmásban, hanem a kötetről korunk színvonalának megfelelő tudományos igényességgel megírt tanulmányokat, az idegen nyelvű szövegek átírását, s a magyar fordítást is közli. Mindenkinek azt ajánljuk, hogy egyszerre olvassa az eredeti szöveget és kövesse nyomon a kommentárokat.

A sorozat első három tagja: a Hírneves magyarok arcképcsarnoka 1652-ből (Elias Wideman rézmetszetei), a magyarok történetét bemutató Képes Krónika, és Mátyás könyvtárának egyik legszebb darabja, a Philostratus-corvina. A sorozat darabjai digitális adathordozón (CD, DVD) és az interneten is megjelennek.

¶ Képes Krónika

A KÉPES KRÓNIKA a középkori magyar történetírás és könyvművészet legbecsesebb darabja. A Nagy Lajos király megrendelésére készült, gazdagon illusztrált és aranyozott díszkódex a magyar őstörténettől kezdve az Árpád-házi szent királyok nemzetiségén át egészen Károly Róbert koráig mutatja be történelmünket azzal a céllal, hogy az Anjou-ház legitimációját szolgálja. „Képes” krónikaként a mű helyenként a szövegtől eltérő, azt kiegészítő/magyarázó, önálló cselekménysorokat ábrázoló képciklusokat tartalmaz. Az új hasonmás kiadás a legmodernebb nyomdatechnikai eljárásokat hasznosítja, hogy az eredeti mű szépségét a lehető leghűségesebben visszaadja. A kísérő kötet kritikai apparátus mellett közli a krónika latin szövegét, magyar és angol fordítását, és a hazai kutatás legkorszerűbb eredményeit összefoglaló művészettörténeti, történeti és ikonográfiai elemzéseket ad a krónikáról magyar és angol nyelven.

¶ Philostratus-corvina

A PHILOSTRATUS-CORVINA Mátyás könyvtárának egyik legszebb díszkódexe. A kódex Philostratos (Kr. u. III. sz.) athéni szofistának és unokaöccsének műveit, antik hősök és filozófusok életrajzát, leveleket és egy nápolyi képtár képeinek leírását tartalmazza. A művet 1487-ben Antonio Bonfini fordította latinra a királyi könyvtár számára. Az illuminálás Boccardino il Vecchio firenzei mester műve. A kódex még Mátyás életében visszajutott Firenzéből Budára, architektonikus díszű bőrkötése azonban már II. Ulászló címerét hordozza. A királyi könyvtár fennmaradt kódexei közül ennek a luxuskéziratnak címlapján sorakoznak a legnagyobb gazdagságban az antikizáló díszítőelemek, érmek, kameók, építészeti elemek, mitológiai jelenetek, triumphus-ábrázolások. A diadalmenetet tartó személy egyes feltételezések szerint Mátyás természetes fia, Corvin János. Az ifjú herceg győztes hadvezérként, mondhatni az uralkodói erények birtokában jelenik meg az ábrázoláson, amely aktuálpolitikai üzenetet is hordoz, a trónutódlás kérdésében egyértelműen jelzi Mátyás elképzeléseit. A bal oldali lap keretdíszében római császárok éremportréi között Mátyás portréját is láthatjuk. A kettős címlapon kívül – az egyes művek élén – további hat,

keretdísszel és figurális iniciáléval ellátott címlap található a kódexben.

**¶ Hírneves magyarok arcképcsarnoka 1652-ből.
(Elias Wideman rézmetszetei)**

XVII. SZÁZADI TÖRTÉNELMÜNK jelentős személyiségeinek arcképét metszette rézlapokra a század közepén az augsburgi születésű, de Bécsben is dolgozó művész, Elias Wideman. Száz híres magyar vonásait örökítette meg; köztük találhatjuk a költő és hadvezér Zrínyi Miklóst, öccsét, Zrínyi Pétert, több neves személyt a Pálffy, az Esterházy és más családokból.

Törökverő, magas rangú katonák, a császári és királyi udvar szolgálatában álló előkelőségek, rendfőnökök és főpapok tekintenek rájuk a képekről korabeli viseletükben, tisztségük megjelölésével és jelmondatukkal. Az 1652-ben Bécsben kiadott album képeinek hasonmás kiadását Rózsa György kísérő tanulmánya és a latin nyelvű feliratok, valamint az ábrázolt személy többségében latin, néhány esetben francia illetve olasz nyelvű jelmondatának közlése egészíti ki. A kiadás az Országos Széchényi Könyvtár Apponyi-gyűjteményében őrzött példány alapján készült.

KISS BARBARA barbara@oszk.hu

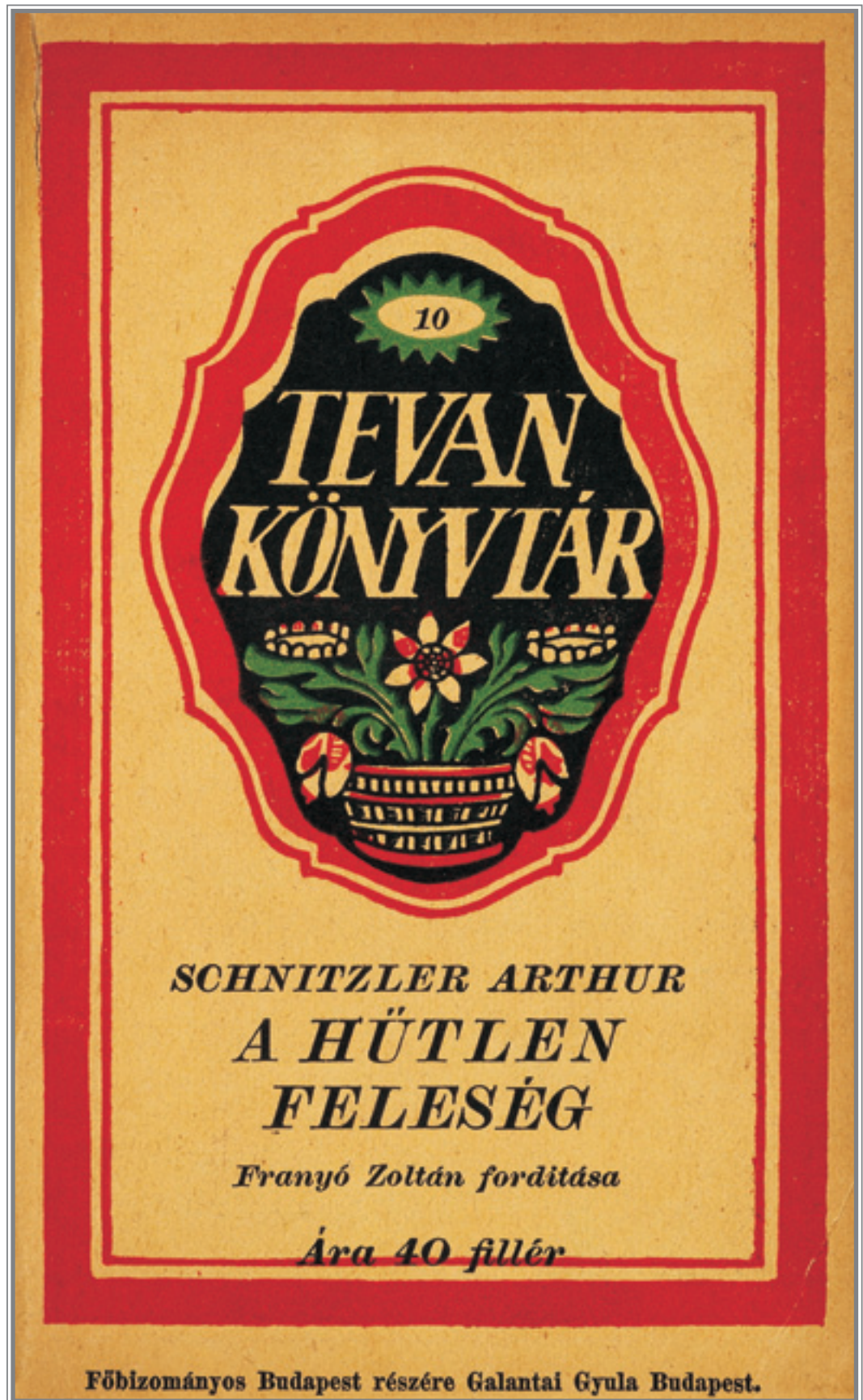
FRANZ MOLNÁR
LILIOM

DEUTSCH-OESTERREICHISCHER
VERLAG WIEN 1913

FALUSZ.

Molnár Ferenc, a magyar szerzők közül Bécsben a legsikeresebb, darabjai egy-két héttel a hazai első előadásokat követően az osztrák fővárosban is óriási sikereket arattak. Az 1908-as *Liliom* több bécsi kiadást is megélt. OSZK. 86.807

A tízes években Schnitzler számos műve jelent meg magyarul, fordítói a századelő legnevesebb írói közül kerültek ki, így például Bródy Sándor, Franyó Zoltán, Karinthy Frigyes, vagy Márai Sándor. Novelláinak 1912-es békéscsabai kiadása a Tevan kiadónak köszönhető. OSZK. 15.954/10.